

Participatieverslag Erfgoedvisie 2026 – 2035

Monumenten, Archeologie, Ruimte en Samenleving

Team Erfgoed

Concept – 16 september 2025

Zaaknummer: 2237577

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding.....	2
2. Kinderraad	3
3. Uitkomst vragenlijst erfgoedvisie Hoorn 2026–2035	4
3.1. Demografie van de deelnemers	4
3.2. Erfgoedbeleving.....	4
3.3. Informatie erfgoed.....	6
3.4. Ondersteuning voor monumenteigenaren	6
4. Conclusie en aanbevelingen	7
4.1. Kinderraad	7
4.2. Enquête	7
4.3 Historische verenigingen	8

1. Inleiding

De gemeente Hoorn werkt aan een nieuwe erfgoedvisie voor de periode 2026–2035. Om inwoners actief te betrekken bij de totstandkoming hiervan, is vanaf eind augustus tot en met 15 september 2025 een participatietraject uitgevoerd. Centraal hierin stond een vragenlijst, die breed onder de aandacht is gebracht via de cultuurmarkt, Open Monumentendag, social media, brieven aan monumentenbewoners en posters in het stadhuis en verschillende buurtcentra en bibliotheken. Daarnaast is er een gesprek geweest met de kinderraad om te horen hoe zij de geschiedenis van hun eigen wijk en stad willen beleven. Tot slot is de concept erfgoedvisie gedeeld met de historische verenigingen voor reactie. In deze memo worden de uitkomsten van deze participatie besproken en vertaald naar concrete aanbevelingen voor de erfgoedvisie.

2. Kinderraad

Op 28 augustus 2025 is de kinderraad van Hoorn betrokken bij het participatietraject rondom de nieuwe erfgoedvisie. Tijdens deze bijeenkomst zijn twee centrale vragen besproken: hoe willen kinderen erfgoed beleven in hun eigen buurt en op welke manier willen kinderen meer leren over de geschiedenis van Hoorn. De kinderraad reageerde enthousiast en dacht actief mee. Hun ideeën zijn creatief, verrassend en sluiten goed aan bij hun belevingswereld. Hieronder volgt een overzicht van de ideeën die zij hebben aangedragen:

Zou jij het leuk vinden als je in jouw buurt kunt zien wat er vroeger was? En hoe?

De kinderen vanuit de kinderraad hebben aangegeven het leuk te vinden om meer te leren over de geschiedenis van hun eigen wijk. Over hoe hebben ze veel leuke ideeën bedacht, zoals:

- Bord met foto's en uitleg over wat er vroeger op die plek was.
- Een speeltuin met een geschiedenis-thema, bijvoorbeeld over boten en de 16e eeuw.
- Standbeeld van iemand die belangrijk was, met een kort uitleg erbij.
- Een bankje dat een verhaal vertelt als je erop gaat zitten.
- Een speelhuis dat eruitziet zoals vroeger, bijvoorbeeld uit de tijd van de oude Grieken.
- Informatie bij oude gebouwen over wat daar vroeger gebeurde en wie er woonde.
- Verhalen over wat er in de Tweede Wereldoorlog in de wijk is gebeurd.

Hoe zou jij meer willen leren over de geschiedenis van Hoorn?

Door de kinderen is aangegeven dat ze het leuk te vinden om meer te weten te komen over de geschiedenis van Hoorn. Over de wijze waarop zijn verschillende ideeën voorgesteld:

- Een gastles op school over de geschiedenis van Hoorn.
- Een stripboekenserie over wat er vroeger gebeurde in Hoorn.
- Meer borden en tegels met informatie over de geschiedenis van Hoorn.
- Een puzzel met het woord "Hoorn" in verschillende lettertypes, die samen een plaatje vormen.
- Speeltoestellen met een knopje waar je op drukt waarna je iets hoort over vroeger.
- Een puzzelboekje met raadsels waarmee je meer leert over de geschiedenis van Hoorn.
- Een kwartetspel met oude gebouwen, met plaatjes van hoe het er vroeger uitzag en nu.
- Een dubbeldekker waar je in en uit kunt stappen, die door de stad rijdt.

3. Uitkomst vragenlijst erfgoedvisie Hoorn 2026–2035

Vanaf eind augustus tot en met 15 september 2025 is een vragenlijst uitgezet om inwoners te betrekken bij de nieuwe erfgoedvisie. De vragenlijst is op diverse manieren onder de aandacht gebracht. Bijna 500 inwoners hebben hun mening gedeeld over hoe zij erfgoed willen beleven en over welke aspecten zij meer willen weten. De resultaten laten zien dat erfgoed breed leeft in Hoorn. Hieronder worden de uitkomsten van de enquête toegelicht.

3.1. Demografie van de deelnemers

De enquête is ingevuld door 485 personen, waarvan 95% woonachtig is in de gemeente Hoorn. De leeftijdsopbouw van de deelnemers laat een sterke vertegenwoordiging zien van mensen ouder dan 60 jaar (45%) en van de groep tussen 35 en 60 jaar (38%). Jongeren tot 35 jaar vormen een kleinere groep binnen de respons, met 70 deelnemers (14%). Van de respondenten gaf 35% aan eigenaar te zijn van een monumentaal pand.

3.2. Erfgoedbeleving

Op de vraag hoe mensen erfgoed willen beleven in de openbare ruimte wordt door groot deel van de mensen aangegeven:

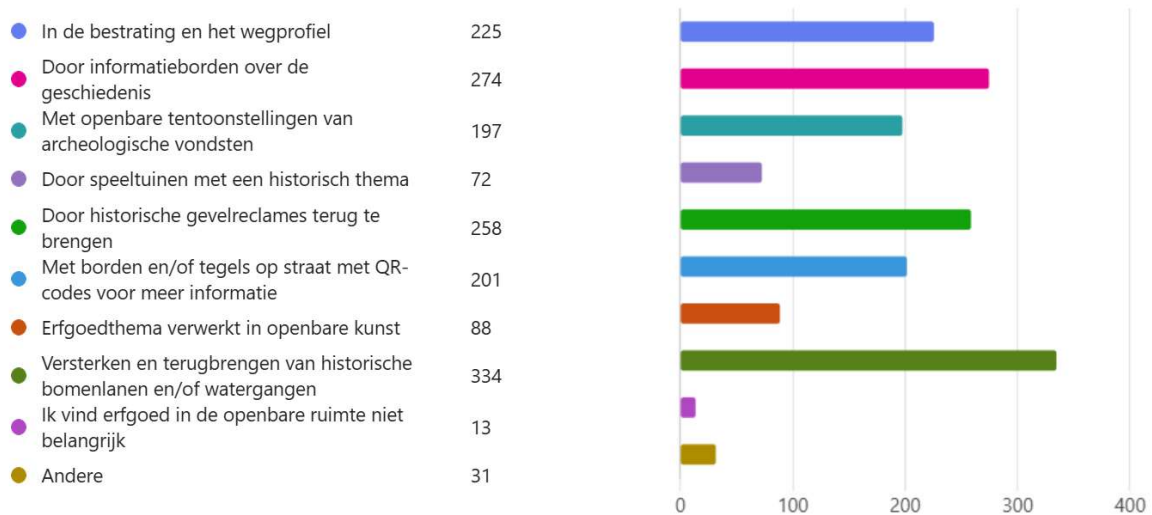
- Historische bomenlanen en watergangen
- Informatieborden over de geschiedenis
- Gevelreclames uit het verleden
- In de bestrating en het wegprofiel
- Met openbare tentoonstellingen van archeologische vondsten
- Met borden en/of tegels op straat met QR-codes voor meer informatie

Mensen konden ook zelf suggesties geven. Ze omvatten onder andere:

- **Educatieve initiatieven:** zoals erfgoedlessen op school, rondleidingen voor kinderen, en informatie op scholen.
- **Culturele en sociale activiteiten:** evenementen in monumenten, locatietheater, workshops, en steun aan musea.
- **Visuele en ruimtelijke elementen:** historisch straatmeubilair, terugbrengen van historisch groen (tuinen/parken) en filmprojecties.
- **Verkeersmaatregelen:** autovrije zones, snelheidsbeperkingen, en verdekt parkeren.
- **Beleidsmatige suggesties:** aandacht voor FARO-verdrag, passende nieuwbouw, en behoud van historische standbeelden voorzien van goede toelichting.

Slechts een zeer klein aandeel, nog geen 3%, vindt erfgoed in de openbare ruimte niet belangrijk.

1. Hoe zou je erfgoed willen beleven in de openbare ruimte?

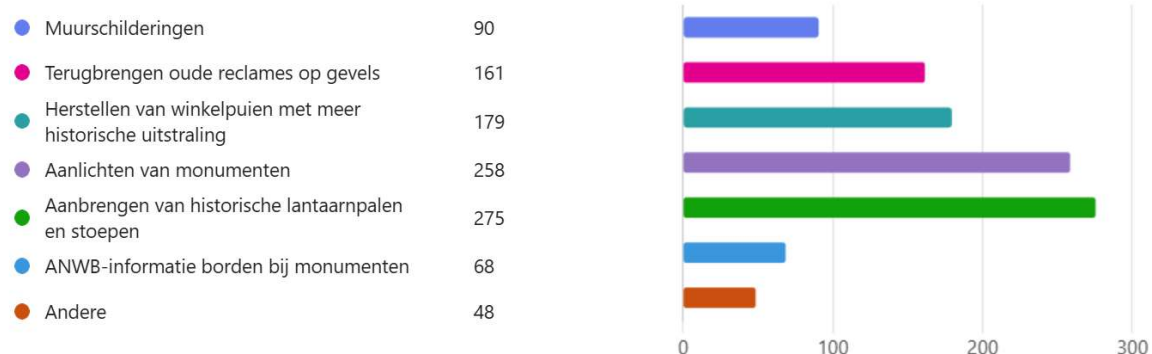

De afgelopen jaren is al veel geïnvesteerd in het zichtbaar maken van erfgoed in Hoorn. Met name het aanlichten van monumenten en het plaatsen van historische lantaarnpalen en stoepen zijn bij een meerderheid van de mensen positief opgevallen. Daarentegen zijn de nieuwe ANWB-informatieborden en de muurschildering van Jan Haring minder goed waargenomen. Dit onderstreept het belang van gerichte communicatie bij de introductie van nieuwe erfgoedelementen, zeker wanneer deze door hun locatie of schaal minder prominent aanwezig zijn in het straatbeeld.

De website www.erfgoedhoorn.nl is bij 40% van de respondenten bekend. Op dit moment biedt de site vooral informatie over regelgeving, subsidiemogelijkheden en verduurzaming van erfgoed.

In de enquête konden mensen ook zelf invullen wat ze was opgevallen. Een aantal deelnemers gaf aan dat hen weinig nieuws is opgevallen, vaak omdat zij zelden in de binnenstad komen of recent in Hoorn zijn komen wonen. Andere punten die genoemd zijn onder meer de restauratie en herinrichting van de Grote Kerk en het Kerkplein, culturele activiteiten zoals concerten en tentoonstellingen in historische gebouwen, en het verkeersluw maken van de Rode Steen en het Kerkplein.

2. Afgelopen jaren is veel aandacht geweest voor het vergroten van de beleving van erfgoed. Wat is jou hiervan opgevallen en?

3.3. Informatie erfgoed

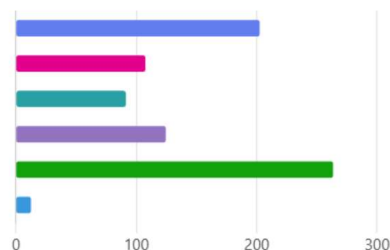
Een ruime meerderheid van de deelnemers (65%) geeft aan geïnteresseerd te zijn in extra (digitale) informatie over erfgoed. De populairste onderwerpen zijn:

- Verhalen over de geschiedenis van Hoorn
- Resultaten van archeologische opgravingen

Mensen konden zelf ook onderwerpen aandragen. Hierbij werd onder meer genoemd restauratie, haven/varend erfgoed en de geschiedenis van het eigen monument.

4. In welke onderwerpen heb je interesse?

Resultaten van archeologische opgravingen	202
Technische informatie onderhoud monumenten	107
Mogelijkheden voor subsidie	91
Verduurzaming van monumenten	124
Verhalen over de geschiedenis van Hoorn	263
Andere	12

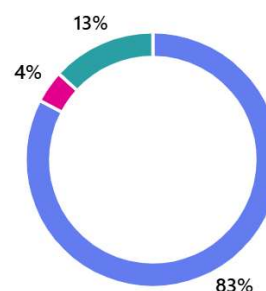

3.4. Ondersteuning voor monumenteigenaren

Hoewel slechts een relatief klein deel van de respondenten zelf eigenaar is van een monumentaal pand (35%), vindt een ruime meerderheid (83%) dat financiële ondersteuning voor deze groep belangrijk is. Slechts 4% is van mening dat er geen ondersteuning nodig is, terwijl 14% geen uitgesproken mening heeft. Deze uitkomst wijst op een breed gedragen gevoel van collectieve verantwoordelijkheid voor het behoud van erfgoed in Hoorn.

6. Vind je dat mensen die een monument bezitten (financiële) ondersteuning moeten krijgen om ons erfgoed te kunnen behouden?

Ja	401
Nee	20
Ik heb hier geen mening over	64

4. Conclusie en aanbevelingen

4.1. Kinderraad

Uit het gesprek met de kinderraad blijkt dat er veel enthousiasme is onder kinderen om meer te leren over de geschiedenis van hun eigen wijk en stad. Hun ideeën zijn creatief en sluiten goed aan bij hun belevingswereld. Op basis van hun input worden de volgende vier aanbevelingen meegenomen in de erfgoedvisie en de uitvoering daarvan:

1. **Erfgoed zichtbaar maken in de wijk**
Plaatsen van borden en tegels met foto's en verhalen over wat er vroeger op die plek stond, is gebeurd en wie er woonde.
2. **Educatie en erfgoed in het onderwijs**
Actief erfgoededucatiemateriaal en lessen aanbieden aan scholen, bijvoorbeeld via gastlessen en een erfgoedkwartet.
3. **Speelse erfgoedbeleving in de openbare ruimte**
Speeltuinen met een historisch, met interactieve elementen die erfgoed tastbaar en leuk maken.
4. **Verhalen verzamelen en delen**
Verhalenprojecten waarin herinneringen over Hoorn worden gedeeld (fysiek en digitaal).

4.2. Enquête

De enquête laat zien dat erfgoed breed leeft onder de inwoners van Hoorn. Er is een duidelijke voorkeur voor fysieke en visuele beleving, aangevuld met digitale en educatieve middelen. Projecten als aanbrengen oudhollandse verlichting en stoepen en aanlichten van monumenten vallen goed op. Tegelijkertijd is er ruimte voor verbetering in de zichtbaarheid van erfgoedinitiatieven, zodat meer mensen bereikt worden. De ANWB-informatieborden en muurschilderingen zijn bijvoorbeeld veel minder opgevallen. Een groot deel van de mensen vindt financiële ondersteuning voor monumenteneigenaren belangrijk. De enquête is ingevuld door een diverse groep mensen, voornamelijk inwoners van Hoorn. Op basis van de resultaten worden de volgende aanbevelingen meegenomen in de erfgoedvisie

1. **Versterken van erfgoedbeleving in de openbare ruimte**
Erfgoedinitiatieven worden gewaardeerd, maar vallen niet altijd op. Goede communicatie is essentieel om zichtbaarheid te vergroten.
2. **Integratie van erfgoed in ruimtelijke plannen**
Bij (her)inrichtingsprojecten meer aandacht voor historische elementen, zoals bomenlanen, watergangen, verkeersdruk en historische elementen in bestrating en wegprofiel.
3. **Stimuleren van erfgoededucatie voor de samenleving**
In lijn met het Faro-verdrag aandacht voor educatie via gastlessen, open dagen en publicaties.
4. **Ondersteunen van erfgoedactiviteiten**
Activiteiten die de beleving van erfgoed vergroten (financieel) blijven ondersteunen.
5. **Verbeteren van digitale toegankelijkheid van erfgoed informatie**
De website www.erfgoedhoorn.nl breder en beter onder de aandacht brengen en actief inzetten als kanaal voor beschikbare informatie. Beschikbare informatie beter en breder onder de aandacht brengen en (digitaal) delen.
6. **Behoud van financiële ondersteuning voor restauraties**
Beschikbare subsidiebudget voor restauraties behouden.

4.3 Historische verenigingen

De concept erfgoedvisie is gedeeld met de drie historische verenigingen van Hoorn, Blokker en Zwaag. Vanuit de reactie van de historische verenigingen is naar voren gekomen dat Team Erfgoed een actieve en waardevolle rol speelt bij vooral binnenstedelijke ontwikkelingsplannen. Hierdoor zijn minder sterke plannen verbeterd en hebben goede plannen extra verdieping gekregen. De volgende aanbevelingen worden in de erfgoedvisie meegenomen:

1. Vernieuwingen integreren in de historische context

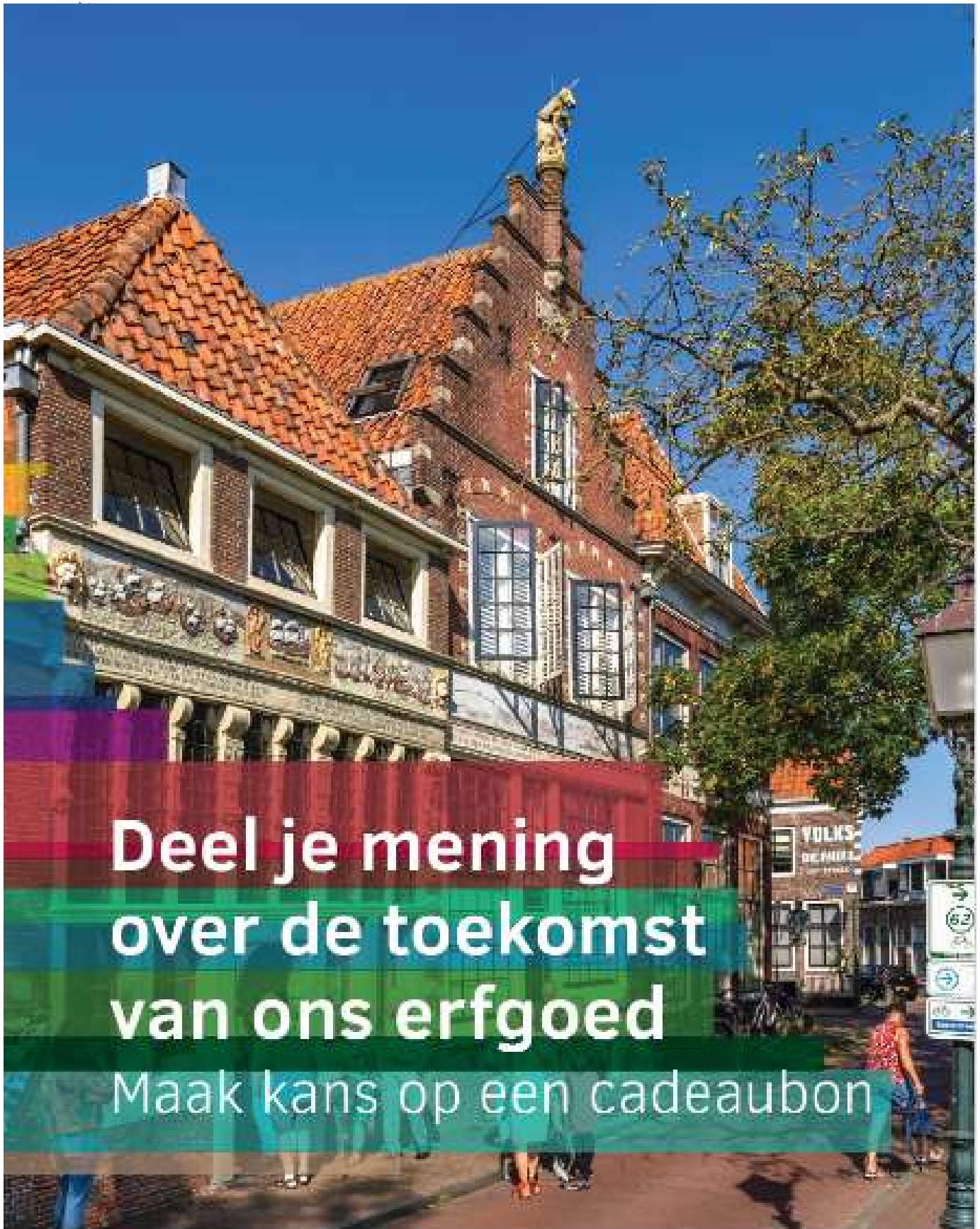
Naast het behoud van monumentale elementen vernieuwingen integreren in de historische context en laten bijdragen aan een leefbare historische omgeving.

2. Erfgoed laten meegroeien

De cultuurhistorisch waardevolle openbare ruimte mee laten groeien met de toekomst en gebruiken als authentieke plek waar gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt.

3. Woonwijken

Nieuwe wijken verbinden met het cultuurhistorisch verleden van Hoorn.

Deel je mening
over de toekomst
van ons erfgoed
Maak kans op een cadeaubon

Naar de vragenlijst
www.hoorn.nl/erfgoed

